

Jörg Isringhaus

Een vreemde vijand

Karakter Uitgevers B.V.

Januari 1940
Potsdam

Een windstoot waait fijne sneeuw van de bomen, de vlokken glinsteren in het maanlicht. Hansen is te veel met zichzelf in de weer om de omgeving waar te nemen. Hij heeft geen oog voor de natuur, want hij is volkomen bedwelmd door zijn triomf. Hij geniet ten volle van het moment waarop hij opnieuw een leven zal nemen. Op zo'n moment voelt hij pas dat hij leeft. Het doden is een kunst die hij gedurende de jaren heeft geperfectioneerd. Binnen in hem slaat het hart van een jager. Helaas heeft het te lang geduurd voordat hem dat duidelijk was. Verspilde tijd. Wie weet of hij het ooit ontdekt zou hebben als de jungle er niet was geweest. Daar heeft hij zijn ware ik ontmoet en heeft hij zich bevrijd van het keurslijf van conventies. Daar is hij opnieuw geboren. Als overwinnaar.

Vandaag draagt hij het uniform van een overwinnaar, het tenue van de SS. Hansen recht zijn rug. Hij voelt zich goed in zijn nieuwe huid. Het uniform legitimeert zijn daden. Daarin mag hij zich overgeven aan zijn passie. Doden. Heersen. Hij is eindelijk op de plek waar hij thuishoort. Aangekomen in het rijk van de willekeur. De waanzin. De strijd. Waarom uitgerekend de jungle hem zo heeft veranderd, weet hij niet. Het hadden ook de bergen kunnen zijn, vermoedt hij, of een eenzaam eiland, elke omgeving die hem met zichzelf confronteert. Met zijn afgronden, zijn meest geheime wensen, zijn onvervulde dromen. Misschien vergeeft de jungle een fout het minst makkelijk. Als hij daar gefaald had, zou hij hier nu niet staan. Hansen controleert zijn ademhaling die in de kou tot wolkjes condenseert. Zijn hart slaat een beetje sneller dan normaal, maar dat interpreteert hij als voorpret. Om het cadeau dat voor hem in de sneeuw knielt. Richard Krauss. De grote krijger. De man voor wie iedereen bang is, is nu niet meer dan een hoopje ellende, wachtend op de verlossende hand van zijn rechter.

Hij kijkt naar Krauss. Voor deze man heeft Göring hem gewaarschuwd.

Gedrild in Duitsland, een elitesoldaat, meedogenloos en effectief. Overgelopen naar de Engelsen, daarna teruggekomen naar Duitsland om zich hier te wreken op degenen die hem ooit hebben gemaakt tot wie hij is. Hansen kijkt bijna medelijdend naar de hulpeloze man van wie geen gevaar meer uitgaat. Een paar dagen geleden waren de rollen nog omgedraaid, achtervolgde Krauss Hansen door Berlijn. Hoe gemakkelijk verandert het lot soms. Vaak is het een kwestie van details, gaat het erom wie aan het eind de overhand heeft. Richard Krauss en Heinrich Hansen. Twee daders. Twee slachtoffers. Hun ontmoeting heeft iets dwangmatig. Ze zijn voor elkaar bestemd, denkt Hansen, en zonder de tijd in de jungle was hij waarschijnlijk hulpeloos overgeleverd geweest aan de man. Als je het op die manier bekijkt heeft alles een diepere betekenis. Het is echter meestal onmogelijk om die meteen te herkennen.

Hansen richt het pistool op Krauss. Die kijkt hem niet eens aan, maar houdt zijn hoofd gebogen. Ondanks de kou trilt de hand van Hansen niet. Hij richt, wil Krauss in zijn hart schieten. Niet in zijn hoofd, dat is hem te gewoon. Hansen wil het hart van Krauss letterlijk verscheuren. Een symbolische daad bij wijze van afscheid.

‘Maak het af,’ zegt Krauss.

Maar Hansen is dronken van euforie, hij wil er zo lang mogelijk van genieten.

‘Weet je hoe ze me in de jungle noemden?’ vraagt hij. ‘Ik was de jager. De meesterschutter. Omdat ik nooit gemist heb.’

Hansen spant de trekker. Het is zover.

Brazilië
28 oktober 1935
Boven Guarupa

De wereld was een jungle. Tot aan de horizon strekte het bladerdak zich uit, een zee van planten, de bizarre omvang ervan onwerkelijk. Als Hansen zijn ogen tot spleetjes kneep zag hij een groene oceaan met golven van wiegende kruinen. De Heinkel Seekadett HE 72 schommelde ronkend in de wind op een hoogte van duizend meter boven de bomen. Hansen zat in de tweezits dubbeldekker met de camera in de aanslag. Sinds drie weken vlogen ze kris-kras boven deze eindeloze wildernis en fotografeerden elke open plek, elke waterloop, elke verdomde struik. Jezus, wat verlangde hij naar de Noord-Duitse heide, naar open, eerlijk land. Dit oerwoud verklaarde de oorlog aan degenen die het wilden betreden. Hansen had nog nooit een dergelijke ontoegankelijke natuur meegemaakt. Tientallen expedities waren hier, in de vrijwel ondoordringbare wouden van de Amazone, spoorloos verdwenen. Maar hij had het immers niet anders gewild. Hij had zo ver mogelijk weg gewild van huis, naar de verste uithoek van de wereld. Daar waar niemand hem zou volgen. Tot niemand zich meer interesseerde voor wat hij had gedaan.

Hansen huiverde. Zelfs al kon hij anderen misleiden, voor zichzelf kon hij niet weglopen. Ook hier, in de Braziliaanse leegte, droeg hij zijn daden met zich mee. Gelukkig had geen van zijn zogenaamde kameraden een vermoeden van zijn geheim. Een luchtzak haalde Hansen ruw terug naar de werkelijk-

heid. Wat haatte hij het om opgesloten te zitten in dit gammele toestel van hout, ijzerdraad en metaal, overgeleverd aan het natuurgeweld en een slechte piloot, constant bang dat ze zouden neerstorten. Vandaag vloog Schulz-Kampfhenkel het toestel. Hansen vertrouwde hem veel minder dan Kahle, de ervaren gevechtsvlieger. Schulz-Kampfhenkel was een opgeblazen vlegel, een blaaskaak. Maar Hansen was niet van plan om eerlijk voor zijn mening uit te komen. Zonder Schulz-Kampfhenkel zou hij hier niet zijn, had hij nooit de gelegenheid gekregen om zich op deze vergeten plek op aarde te verstoppen. Hansens gedachten dwaalden af, wat hij toeliet omdat de herinneringen aan het vaderland hem hielpen om de realiteit te negeren.

Otto en hij kenden elkaar van hun gezamenlijke Berlijnse schooltijd. Ze hadden 's zomers urenlang door de bossen gezworven, hadden kikkers, hagedissen en insecten verzameld, twee ontdekkingsreizigers op een uiterst wetenschappelijke missie. Hoewel Hansen eerder in Otto dan in de inheemse fauna was geïnteresseerd; zijn medescholier was afkomstig uit een welgesteld gezin, Hansen uit een arbeidersgezin. Spinnen en kakkerlakken had hij genoeg op zijn eigen vier muren gezien. Hansen vond het tijdverspilling om jacht te maken op de dieren in de natuur, maar hij nam het op de koop toe om de treurnis van zijn eigen huis te kunnen ontvluchten. In Buckow, op het weelderige landgoed van de Schulz-Kampfhenkels, mochten ze zelfs konijnen en soms een eekhoortje schieten. Hansen had een vaste hand en een goed oog; Otto's vader vond dat hij een aangeboren talent voor het jagen had en raadde hem aan om zich in het leger tot scherpschutter te laten opleiden. Voor Heinrich Hansen was het een paradijs, hij wilde altijd zo leven. Twee zomers lang waren de jongens onafscheidelijk, tot Hansen Otto uit een gevaarlijke situatie redde.

Het was een regenachtige, bewolkte dag, het zicht was slecht en de grond was modderig. Een verschrikking voor wandelaars, maar ideaal om dieren op te sporen. Schulz-Kampfhenkel was zoals altijd ijverig op zoek, keek in elke struik en onder elke steen. Hansen stond er voornamelijk passief bij, veinsde interesse en staarde, als zijn vriend hem de rug toekeerde, verveeld in het rond. Daarom zag hij het wilde zwijn het eerst. Het kwam als vanuit het niets naar hen toe galopperen, de lelijke kop agressief gebogen, terwijl de varkensogen hen vastbesloten aanstaarden. Hansen handelde impulsief en duwde Schulz-Kampfhenkel uit de baan van het woedende zwijn. Op hetzelfde moment vloog hij zelf door de lucht. Het zwijn was rechtdoor over hem heen gerend. Hansen wist dat het dier hem lelijk te pakken had gehad, dat merkte hij aan

de pijn in zijn benen. Inderdaad hadden de scherpe slagstanden van het wilde zwijn zijn vlees opengereten.

Schulz-Kampfenkel bekommerde zich meteen om hem. Hij verzorgde de wonden van zijn vriend zo goed en zo kwaad als het ging, terwijl hij tegelijkertijd voortdurend zenuwachtig om zich heen keek op zoek naar het woedende zwijn. Het beest was na de aanval echter verdwenen, tevreden over het respect dat hij had afgedwongen. Hansen was het beest bijna dankbaar. Hij vermoedde dat de erkentelijkheid die hem ten deel zou vallen, de opgelopen wonden meer dan waard was. Hij had Otto veel ellende bespaard en misschien zelfs zijn leven gered. Heinrich Hansen was goed op weg om het voor hem uitgestippelde lot van een arbeiderskind af te wenden en in de gegoede burgerij te stappen, als protegé van de fabrikantenfamilie Schulz-Kampfenkel. Hij zag een prachtige, rooskleurige toekomst voor zich, maar zijn vader was een andere mening toegedaan. Hij verbood hem om nog langer op pad te gaan met Otto en schold op diens nalatige ouders, die hun kind zonder toezicht blootstelden aan gevaren. Het hielp niet om te vragen of zelfs te smeken, Hansens vader bleef onverbiddelijk, maar misschien zou hij op een gegeven moment toch gezwicht zijn voor het aandringen van patriarch Schulz-Kampfenkel, want ook hij zette zich in voor de vriendschap van de jongens. De oude Hansen nam echter een baan aan in Hamburg, zijn geboortestad. Voor de vrienden betekende dat een definitieve scheiding, waarbij Otto zijn kameraad Heinrich verzekerde dat hij hem eeuwig dankbaar zou zijn. Op dat moment was Hansen al van plan om Otto op een dag aan die schuld te herinneren.

Het zou jaren duren voordat het zover was. De twee vrienden hadden al heel lang geen contact meer met elkaar gehad. Een paar maanden na Hitlers triomf kreeg Hansen echter een boek in handen met de titel *De jungle riep*. Hansen zou het boek meteen weer weggelegd hebben als de naam van de auteur hem niet was opgevallen. Otto Schulz-Kampfenkel. De boekverkoper verzekerde hem dat het een enorm succes was, maar Hansen hoefde niet meer overtuigd te worden. Thuis worstelde de ongeoeffende lezer zich door de naar zijn smaak bijzonder pathetische zinnen. Zijn oude vriend Otto was niets van zijn arrogantie verloren, het was zelfs nog erger geworden. Het boek was een exotische reisbeschrijving over Schulz-Kampfenkels expeditie door Liberia, waar hij dieren voor de Berlijnse Zoo ving. Otto was dus niets veranderd, dacht Hansen, hij had alleen zijn zwerftochten door de bossen van Buckow naar Afrika verlegd. Op dat moment had hij er geen spijt van dat hij zijn vriend uit het oog was verloren. Voor Hansen was het een onvoorstelbaar idee

om door een Afrikaanse bush te trekken terwijl je voortdurend het gevaar liep om door roofdieren of kannibalen verscheurd te worden. Hij legde het boek opzij en dacht nog maar zelden aan Schulz-Kampfhengel.

De tijden veranderden echter. Ruim een jaar later, toen de ongelukkige kwestie met Müller had plaatsgevonden, zocht Hansen naar een mogelijkheid om een tijdje uit Duitsland te kunnen verdwijnen. Toevallig viel zijn oog op Schulz-Kampfhengels boek en hij bedacht dat het een poging waard was. Het was een lukraak schot, maar Hansen had geluk. Hij informeerde bij vroegere schoolkameraden of zij iets wisten over de plannen van Schulz-Kampfhengel. Hansen hoorde dat zijn vroegere kameraad een nieuwe expeditie voorbereidde, blijkbaar iets groots, maar niemand kende de details. Hansen raapte al zijn moed bij elkaar en bood Schulz-Kampfhengel telefonisch zijn diensten aan, waar de reis ook naartoe zou gaan. Zijn vroegere vriend aarzelde aanvankelijk, want hij wist niet wat hij moest denken van deze onverwachte ontmoeting met het verleden, maar Hansen hield vol. Hij vertelde hoe zijn schietkunsten de afgelopen jaren verbeterd waren en dat hij in een uitstekende lichamelijke conditie verkeerde, ideaal voor een expeditie in nauwelijks begaanbaar gebied, en dat hij uitstekend in staat was om Schulz-Kampfhengel te beschermen tegen de gevaren die daar dreigden. Kortom: Hansen herinnerde zijn jeugdviend aan het bloed dat hij voor hem vergoten had en verlangde zijn dankbaarheid. Schulz-Kampfhengel klemde zijn kiezen op elkaar en stemde toe.

Hoog boven het Braziliaanse oerwoud schudde Hansen zijn hoofd. Wat was hij naïef geweest. Hij had Schulz-Kampfhengel niet eens gevraagd naar het doel van de reis. Om de een of andere reden was hij van Afrika uitgegaan. Toen Otto hem na de eerste ontmoeting na meer dan tien jaar vertelde dat het reisdoel de Amazone was, viel Hansens mond open. Afrika was al erg genoeg, maar dat werelddeel was gelukkig grotendeels gekoloniseerd, terwijl de meeste wilden de blanken onderdanig van dienst wilden zijn. Over de Amazone wist hij zo goed als niets. Hij wist alleen dat de jungle daar groter was dan Europa en werd bevolkt door boosaardige pygmeeën, die indringers het liefst met gifpijlen doodden. Hansen dacht aan het verhaal over de Amerikaan Fawcett, die daar in de jaren twintig samen met zijn zoon spoorloos was verdwenen, net zoals meerdere groepen die sindsdien naar hen hadden gezocht waren verdwenen. Een reis naar de Amazone was een levensgevaarlijke onderneming.

‘Tja, Heinrich, nu krabbel je waarschijnlijk terug,’ had Schulz-Kampfhengel met leedvermaak gezegd.

De spottende blik in de ogen van zijn vroegere vriend was voor Hansen alleen al reden genoeg om hem die voldoening niet te gunnen. Bovendien waren alle argumenten tegen het reisdoel puur hypothetisch. Een betere gelegenheid om uit Duitsland te verdwijnen zou hij niet gemakkelijk krijgen.

‘Ik denk er niet aan,’ zei Hansen met een laatlach, tartend lachje. Toch was er iets wat de twee mannen bond; een donkere, geheimzinnige band, gesmeed in de nevel van met regen doordrenkte bossen.

Schulz-Kampfhfenkel hield zijn teruggevonden kameraad eerst op afstand; hij voelde zich niet ten onrechte moreel gechanteerd. Hansen hoorde alleen in grote lijnen over de plannen en moest veel zelf uitzoeken. Het doel van de reis was de Rio Jary, een zijrivier van de Amazone op Braziliaans grondgebied. Net als in Liberia zou Schulz-Kampfhfenkel voor nationale diertuinen de planten- en dierenwereld verkennen, en bovendien kennis opdoen over de bij de Jary levende, nog weinig onderzochte indianenstammen. Schulz-Kampfhfenkel had het erover dat hij een film wilde maken en daarvoor had hij absoluut beelden van halfnaakte bosmensen nodig. Naast Hansen waren er nog twee Duitsers van de partij; Gerd Kahle, een ervaren piloot, en Gerhard Krause, een vliegtuigingenieur. Beiden had Schulz-Kampfhfenkel via zijn goede contacten bij de partij en de regering in dienst kunnen nemen. Vol argwaan merkte Hansen hoezeer zijn nieuwe chef was betrokken bij de NSDAP. Hansen was het er weliswaar mee eens dat ze opkwamen voor de rechten van de Duitse arbeiders en hoopte dat Hitler het land een sterke positie in de wereld zou geven, maar aan de andere kant vreesde hij de lange arm van de partij. Ze bezat de middelen en methoden om mensen die de wet hadden overtreden op te sporen.

Hansen begon het pas echt benauwd te krijgen toen het kleine expeditie-team in de Heinkel-fabriek onder vakkundige begeleiding een watervliegtuig uit geprefabriceerde delen in elkaar moest zetten. Op het staartvlak van de Seekadett HE 72 prijkte een hakenkruis dat je niet over het hoofd kon zien. Het gaat om meer dan alleen dieren en wilden, dacht Hansen meteen. Dat feit verontrustte hem weliswaar, maar fascineerde hem ook. Want de kans dat het bij dit ‘meer’ om iets ging waarvan hij kon profiteren, was groot. Hansen had maar één behoorlijke verklaring: Schulz-Kampfhfenkel zocht – onder de dekmantel van een zoölogisch geïnteresseerde wetenschapper – naar de in de jungle van de Amazone verstopte goudschat. Naar het legendarische Eldorado. Iedereen zocht ernaar, waarom Hitler dan niet? Alleen daarom kreeg Schulz-Kampfhfenkel een vliegtuig met bijbehorende bemanning ter beschik-

king, alleen daarom steunden de regering en de grote bedrijven hem. Hansen besloot om zich nog voor het vertrek op de hoogte te stellen van de legendes over het goud van de Amazone. Hij wilde voorbereid zijn als het zover was, maar hij wilde vooral voorkomen dat Schulz-Kampfhenkel hem te slim af was. Toen ze de afzonderlijke delen van de Seekadett HE 72 weer inpakten, streek Hansen bijna liefkozend over het hakenkruis. Op dat moment was hij ervan overtuigd dat hij op het juiste paard had gewed.

Op dat moment echter bokte de Seekadett weer eens zo verschrikkelijk dat Hansen de handgreep vertwijfeld omklemde. Eigenlijk was hij niet bang aangelegd, maar het gehobbel maakte hem langzamerhand murw. Waarom vloog Schulz-Kampfhenkel niet lager? Hansen had de indruk dat grote hoogten de lichte dubbeldekker geen goed deden. Opnieuw schudde het toestel, maar dit keer gingen de vibraties door de romp. Er was iets veranderd. Hansen voelde het fladderen in zijn maag. Hij zag hoe Schulz-Kampfhenkel een meter voor hem zenuwachtig aan een schakelaar rommelde. Verdomme, dacht Hansen.

‘Wat is er aan de hand?’ riep hij tegen de wind in. Schulz-Kampfhenkel reageerde niet, maar misschien had hij hem niet gehoord. Het was bijna onmogelijk om zich in de lucht verstaanbaar te maken. Het vliegtuig schokte opnieuw. Hansen luisterde naar het geluid van de motor. Dat was veranderd, want de propeller draaide niet meer. Schulz-Kampfhenkel draaide zich half naar hem om.

‘Er klopt iets niet!’ brulde hij. ‘De olie is te warm!’

Wat betekende dat? Hansen voelde zich machteloos. Moesten ze de olie koelen? En hoe moesten ze dat doen, duizend meter boven de grond? In paniek staarde hij naar de motor, alsof hij die met zijn blik kon dwingen om zijn werk goed te doen. Het toestel piekerde er niet over. In plaats daarvan moest Hansen toezien hoe de zuiger luid knallend een zwarte rookwolk uitbraakte en daarna zweeg. Ineens heerste er een onwerkelijke stilte. Hansen hoorde alleen het ruisen van de wind. Hij vond het moeilijk om te geloven wat er net was gebeurd. De Seekadett draaide zijn neus in de richting van het oerwoud. Dit kan niet waar zijn, dacht Hansen.

‘Hou je vast!’ riep Schulz-Kampfhenkel gejaagd. Hansen harkte zijn kennis van het vliegen bij elkaar. Zolang de stroming van de vleugels niet onderbroken werd, zouden ze niet als een steen naar de grond vallen. Schulz-Kampfhenkel had dus het enige juiste gedaan: hij stuurde de Seekadett naar beneden om tempo te maken. Op die manier zweefden ze en bleven ze enigszins in staat om te sturen. Hansen zocht gejaagd het landschap af. Al

het zweven zou hun niets opleveren als ze de rivier niet vonden. De Seekadett was een watervliegtuig met drijvers in plaats van wielen en ze hadden water nodig om te kunnen landen. Een paar kilometer voor hen zag Hansen een brede, bruine band die het jungletapijt onder hen doorbrak. De Amazone. Schulz-Kampfhenkel had de rivier ook gezien en koerste ernaartoe. De rest was pure fysica: waren ze hoog genoeg om tijdens de afdaling bij de reddende rivier te komen? Hansen had graag gebeden als hij daar belang aan had gehecht, maar nu kon hij alleen werkeloos toekijken en bang zijn. Onder andere omstandigheden zou de vlucht zonder het vervelende motorgebulder zelfs aangenaam zijn geweest, dacht hij. Nu echter zweefden ze geluidloos hun ondergang tegemoet. Naar alle waarschijnlijkheid zou hij ver van het vaderland in een vochtig oerwoud wegrotten. Hansen voelde zich een dwaas. Hij had geweten dat het zo zou aflopen en een deel van hem had dat ook gewild. Het andere deel schreeuwde echter toen hij de boomtoppen dreigend zag naderen. Hij bereidde zich voor op de botsing. De drijvers leken de eerste, nieuwsgierig naar boven gestrekte bladeren te raken. Plotseling zag hij echter woningen onder hen. Dat moest Guarupa zijn, de plaats waar ze stopten op hun terugweg naar de Rio Jary. Daarna vlogen ze over de bruine rivier, die hier zo breed was als een meer. Hansen juichte en stak zijn armen in de lucht. Schulz-Kampfhenkel bleef zwijgen. Hij had werk te doen. Het was nog niet achter de rug. Ze hadden geen gelegenheid om een gunstige plek zonder draaikolken en drijvend wrakgoed te zoeken om te landen. Het toestel moest naar beneden, wat er ook gebeurde. Schulz-Kampfhenkel maakte een linkse bocht in de richting van de oever en trok de neus licht omhoog. Op de oever zwaaiden mensen naar hen. Ze hadden er geen idee van dat het vliegtuig in nood verkeerde. Hansen trok zijn hoofd in en klampte zich vast. Hij had gezien hoe onrustig het water was. Dit is niet goed, dacht hij. Op dat moment landde de Seekadett. In eerste instantie was het een zachte landing. Hansen keek enthousiast op. De dubbeldekker schommelde op de golven, hij had nog snelheid.

‘Je bent een kanjer, Otto!’ riep Hansen tegen de piloot.

Plotseling klonk er hevig gekraak en Hansen sloeg met zijn voorhoofd tegen de kleine voorruit voor hem. Het vliegtuig zakte langzaam naar de linkerkant weg. Ze hadden een obstakel geraakt, misschien een boomstam. Hansen opende zijn gordel en klom haastig uit de achterste stoel naar de andere drijver. Ook Schulz-Kampfhenkel kwam moeizaam overeind. Hij gebruikte de tuigage van de vleugels om zich vast te houden. Beide mannen balanceerden

op de rechterkant van de romp, terwijl de Seekadett naar links wegzakte en door de stroming voortgedreven werd.

‘We verdrinken!’ stelde Hansen angstig vast.

‘Alleen als we in de rivier springen,’ antwoordde Schulz-Kampfhenkel. ‘In de stroming hebben we geen schijn van kans, en met onze laarzen al helemaal niet.’

Hij heeft gelijk, dacht Hansen. De laarzen waren van rundleer en bovendien zwom hij zo onhandig als een ezel. De Seekadett scheen zich in een stabiele zijligging te bevinden, met één vleugel vrolijk in de lucht gestoken. Voorlopig waren ze hier veilig, maar waarschijnlijk niet voor lang.

‘Daar!’ riep Schulz-Kampfhenkel, en hij wees met zijn hand naar de oever, die inmiddels veel verder dan twee kilometer weg was. Voor de woningen van het dorp herkenden ze meerdere puntjes in de golven. Kano’s, hoopte Hansen. Hun redders waren onderweg. De blijdschap duurde echter niet lang. De Seekadett schokte en zonk een paar centimeter dieper in de bruine rivier. De twee mannen keken elkaar geschrokken aan.

‘Veel tijd hebben we niet meer,’ constateerde Hansen. Schulz-Kampfhenkel knikte. Er viel weinig te zeggen. Ze staarden in de richting van de kano’s die in de afgelopen tien minuten niet noemenswaardig dichterbij waren gekomen. Schulz-Kampfhenkel vloekte.

‘De stroming en deining zijn te sterk. Dat wordt niets.’

De twee mannen dreven met de Seekadett de Amazone op, die hier ongeveer zes kilometer breed was. De Caboclo’s, zoals de inlanders zichzelf noemden, moesten een hels tempo aanhouden om het vliegtuig in te halen. Hansen deelde het pessimisme van zijn chef. Ze zouden meegetrokken worden door de stroming en wegzinken in dit stinkende slootwater. En niemand zou een traan om hen laten.

Schulz-Kampfhenkel beschermde zijn ogen met zijn hand tegen de felle middagzon en tuurde in de richting van hun redders alsof hij hen met zijn blik naar zich toe kon trekken. Hij mompelde iets, moedigde ze zachtjes aan. Bij Hansen nam, na de aanvankelijke opluchting en de eerste schrik, de woede op zijn zogenaamde expeditieleider toe. Otto Schulz-Kampfhenkel was geen kanjer maar een stommeling; hun gelukkige landing was puur toeval geweest die de tijd tot hun onherroepelijke overlijden alleen had verlengd.

‘Ze redden het, Heinrich,’ zei zijn chef triomfantelijk. ‘Die fantastische, bruine kerels komen dichterbij.’

Hansen volgde Schulz-Kampfhenkels blik. Er was geen twijfel mogelijk, de Caboclo’s waren nu duidelijk te herkennen. Het waren een stuk of tien

boomstamkano's. De mannen peddelden als gekken en ploegden door de golven. Nog een paar minuten en ze zouden bij hen zijn.

'Je hebt gelijk,' zei Hansen.

Een kwartier later waren de inheemsen op gehoorsafstand. Ze brulden in hun zachte taal commando's die Hansen niet begreep. Schulz-Kampfhenkel knikte echter en zwaaide met zijn arm. Een van de mannen wierp hem een touw toe. Schulz-Kampfhenkel wikkelde het rond de schoren tussen de vleugels.

'Ze willen ons wegslepen,' riep hij tegen Hansen. Die had echter ook begrepen wat hem te doen stond. Een tweede kano kwam langszij, weer vloog er een touw naar hen toe. Handig sjorden de Brazilianen het vliegtuig vast. Blijkbaar waren ze van plan om het wrak naar de oever te brengen. Schulz-Kampfhenkel en Hansen moesten overstappen in een kano. Bij de achtersteven van de boomstamkano's die de Seekadett trokken, stonden mannen met machetes klaar om de touwen door te hakken als het toestel hen de diepte in dreigde te trekken. Hansen was blij dat hij in de veilige boot zat, maar tegelijkertijd ergerde hij zich eraan dat de Caboclo's nu domineerden en hen beslist uitlachten. Hij mocht zijn woede echter niet laten merken. Ze hadden de mannen nog nodig.

Op de terugweg spanden de Caboclo's zich net zo in, maar het was zelfs voor hen onmogelijk om de zware vracht tegen de stroming van de Amazone naar het dorp te brengen. Dus bereikte de groep de oever een eind stroomafwaarts, op een flinke afstand van de eerste woningen. Ze landden op een door eb vrij gevallen modderbank.

Schulz-Kampfhenkel legde een hand op Hansens schouder.

'We moeten de Seekadett demonteren voordat het vloed is,' zei hij. 'Anders zijn we hem kwijt.' Hansen knikte. Otto had gelijk. Ze moesten hun vermoeidheid negeren en het vliegtuig redden. Met het gereedschap aan boord en de hulp van de Caboclo's zou het hun lukken om het toestel uit elkaar te halen. Iedereen hielp mee; onder leiding van Schulz-Kampfhenkel schroefden ze aan de dubbeldekker tot de duisternis inviel. De grote onderdelen hadden ze gered. Motor, vleugels en romp waren over de kano's verdeeld. Bij het demonteren ontdekten ze de oorzaak van het kapseizen: de linkerdrijver was versplinterd. Door het binnendringende water was de Seekadett opzij gezakt.

Toen alles naar de boten was overgebracht, roeide Schulz-Kampfhenkel met een paar Caboclo's naar Guarupa om daar om hulp te telegraferen. Hansen zou het vliegtuig met de rest van de mannen bewaken. Het zou te riskant

zijn om met alle boten in de duisternis over de Amazone te varen. Bij de gedachte dat hij hulpeloos overgeleverd zou zijn aan de muskieten, kwam Hansen inwendig in opstand, maar hij wilde niet ingaan tegen de bevelen van Schulz-Kampfhenkel. Nog niet. Hansen ging op de rand van de kano zitten waarin de stuurinrichting van de Seekadett was ondergebracht. Met gemengde gevoelens zag hij hoe zijn vroegere schoolvriend en huidige expeditieleider weg peddelde in het verdwijnende licht. Toen hij weer opstond viel zijn blik op het zwarte hakenkruis, dat eerst nog dapper de hemel had doorkliefd, maar nu treurig op transport wachtte. Hansen was bang dat ze hun reis onder een slechter gesternte zouden afleggen dan hij had gedacht.